

Janikovszky Éva halálára

– Az úgy volt, hogy gyerekkoromban sokat olvastam a könyveit. Úgy emlékszem, tetszettek. Most, hogy újraolvastam őket, óriásiakat röhögtem rajtuk, és rájöttem, akkor rengeteg mindent nem értettem meg belőlük. És tulajdonképpen az igazán jó ifjúsági könyvek, mint a Micimackó vagy az Alice, csak felnőttkorban érthetőek meg.

– Nyilván gyerekkorában azért szórakozott jól a könyveimen, mert akkor is úgy érezte, magának szólnak. Valóban azt a célt tűztem magam elé – hogy ilyen gyönyörűen fogalmazzak –, hogy könyveket, olyan gyerekkönyveket írjak, amelyek a kicsiknek is és a nagyoknak is tetszenek. Ez persze nem úgy megy, hogy az ember akképp szövi-fonja a történet fonalát, hogy legyen egy rétege, amely gyerekeknek szól, aztán egy másik, amelyik felnőtteknek. Inkább így sikerülnek. Rengeteget járok még manapság is gyerekek közé, és sokszor hallom például az iskolákban, amint előadják az általam írt gyerekkönyveket. És borzasztó jól szórakozik rajta, aki elmondja, és az is, aki hallgatja. Nem beszélve rólam, mert én mindig repeső szívvel figyelem az illetet, hiszen ez tényleg óriási boldogság. Úgy tapasztalom, a gyerekek is veszik a lapot, megértik, amit írok.

– A mai világban, amikor a gyerekek és szüleik egyre inkább tévét néznek, videónak, számítógépes multimédiával játszanak, mennyire kell igazodnia ahhoz egy írónak, hogy minden gyorsabb, látványosabb, izgalmasabb lett?

– A gyerekek azt igénylik, hogy felgyorsuljon a cselekmény, az epikus hőmpölygő, hosszú leírásokat nyugodtan elhagyhatjuk. Ha lehetek őszinte, velem is előfordult, hogy Jókainál átlapoztam két oldalt, pedig őt nagyon szerettem. De valljuk be, ami túl-

zás, az túlzás. Elkerülhetetlen, hogy a mai gyerekek sokat nézzenek tévét, videót. Nincs sok értelme ezen szörnyülködni: És miután rengeteg vizuális élmény éri őket, igénylik, hogy gazdagon illusztrált könyveket kapjanak. Kevesebb szöveg, több rajz.

– Közismert, hogy évtizedekig alkottak Réber Lászlóval sikeres párost.

– Úgy látszik, én valahogy előre megjegyeztem ezt az igényt. Olyan könyvet képzeltem el, amelyben a szöveg és a rajz kiegészíti egymást. Amit képpel lehet jobban elmondani, azt úgy kell, amit szavakkal, azt úgy. Ma már teljesen nyilvánvaló, hogy a gyerekkönyveknek színesebbnek, mozgalmasnak kell lenniük, ha nem is feltétlenül mindenkinek éppen úgy, ahogy mi csináltuk Réber Lászlóval.

– Egy mozgalmas könyvből könnyen lehet filmet csinálni. A Málnaszörp és szalmaszálból készült Égig érő fűvet nagy sikerrel vetítik azóta is.

– Ha jól emlékszem, 1979-ben készült ez a film, és később videóra is került. De én erről nem tudtam. Biztosan szerepelt az eredeti szerződésben a videókiadás joga, de ki emlékszik erre. Ennyit talán megérdemeltem volna, hogy küldjenek egy levelet arról, hogy kezettán is megjelent a film. Mindenestre karácsony előtt három hétig mászkáltam utána, amíg örületes nehézségek árán megszereztem, hogy az unokámnak ezt adhassam ajándékként.

– Az unokája mennyire van tisztában azzal, hogy a nagymamája népszerű ifjúsági író?

– Nagyobbik unokám, Dorka hét éves. Németországban született, mert a fiam ott dolgozott, nemrégiben jött haza a család. Németországban a híremmel, vagy minek nevezzem, nem találkozhatott az unokám, még ha ismerte is a könyveimet. Mióta ha-

zajtott, ha színházba, bábszínházba megyünk, derül ki néha, hogy ismernek az emberek. Dorka Máksinak hív. A menyem édesanyja sokáig élt velük Németországban, őt szólította mamának. A fiam meg a menyem, mint afféle derék gyerekek, mindig mondták Dorkának: tudod, van Budapesten egy másik nagymama is. És amikor Dorka elkezdett beszélni, akkor azt mondta, hogy Máksis, mert a másikat nem tudta kimondani.

– Lehet, hogy Máksis vagy az ő unokája szerepel majd valamelyik következő könyvében?

– A könyveim többségében egy kisfiú szerepel. Ugyan fiús anya vagyok, de a saját fiamról sohasem írtam. Ám mégis ő volt az a gyerek, akit a legjobban ismertem, természetesen rengeteget segített, már csak a létével is abban, hogy egy fiú lelkivilágába behelyezkedjem.

– A fia nem sértődött meg, hogy kimarad a „halhatatlanságból”?

– Nem, a fiam nagyon utálta, ha az iskolában a tanító néni vagy az egyetemen az oktató megkérdezte tőle: és mondd csak, rokonod a Janikovszky Éva? Én azt tartom normálisnak, hogy ő erre rendkívül ingerülten válaszolt. Ő önmaga akart lenni. Én nem vettem zokont, amikor a tanító néni panaszkodott nekem: a János nem is büszke rád. Valamilyen módon biztosan büszke rám, de saját magára is büszke akar lenni. És lehet is. Na, ennyit erről.

– Jó, akkor vissza az irodalomhoz. Ha minden feltétel adott lenne hozzá, akkor milyen könyvet írna és kinek?

– Kiknek? Mindig választhatom, hogy kiknek. Írtam felnőtteknek is. Például a Lemez két oldalát. Bár a megjelenése után rögtön gyerekkönyv lett belőle. A

(Ez az interjú nyolc évvel ezelőtt készült. Szigorúan magázódva jelent meg, ahogy a híres írónak és a lelkes riporternak beszélgetnie illik. Ahogy most újraolvastam a sorokat, hallom Éva néni hangját, csak kicsit fűres az egész. hiszen sohasem magázott, miért is magázott volna valakit, akit három éves kora óta ismer, aki néha megörökölte a fia játékeit, és aki bizony gyakran eldicsekedett vele az iskolában vagy később a kollégák előtt, hogy ja, a Janikovszky Éva néni, itt lakik nálunk, a harmadikon... Talán két éve vittem haza a Mikroszkóp Színpadról, egy tévéfelvételtől a Bajza utcába. Mesélte, hogy rá se ismernék a házra, egy csomó új lakó költözött be. A közös bejáratához valami sorompót akarnak szerelni, de ő, úgy is mint kerületi díszpolgár, nem engedi ezt. Igazságtalan lenne, és ő azt nem szereti. Tegnap mentem megint arra, néztem be a kapu mögé. Egy sorompó zárja el a bejáratot.)

könyvtárakban, a könyvesboltokban egyből a gyerekkönyvek közé sorolták, mert megszokták, hogy ha én írok valamit, amit Réber László illusztrál, akkor az biztos gyerekeknek szól.

– Igazi, nagy felnőttregényre nem vágyott?

– Írtam régebben ilyet is. De azóta nem nagyon vágytam rá. Ha vágytam volna, gondolom, nekivágnék. De gyerekeknek írni rengeteg örömet jelent. Érzem a szeretetüket, az érdeklődésüket,

és ez nagyon jó. Írok most egy könyvet, remélem, sikerül mielőbb befejeznem. De rengeteg minden elveszi előle az időt. Több mint negyven éve léptem be a Móra Ferenc Könyvkiadóhoz, és a könyvkiadás nem könnyű mesterség mostanában. Meg aztán lehet, kicsit nagyképzűnek hangzik, de ahhoz, hogy az ember vídám gyerekkönyveket írjon, valamifajta kegyelmi állapot kell. S ez az, ami az utóbbi időben hiányzott. Dési János

Miért szeret(t)em oly nagyon Janikovszky Évát?

Az év elején, sokadik műtete után, súlyos betegen Janikovszky Éva új rovatot indított a Budapesti Lapban. A rovat címe meglepő és a halálos beteg Janikovszkyról végtelenül sokatmondó: Van egy jó hírem.

Meghatott megint, mint megannyi könyvével. Hálából és megrendülten – írni kezdtem arról, hogy miért is szeretem őt annyira. „Talán azért” – találgattam fennhangon és önzőn –, mert hiú vagyok arra, hogy velem mindig barátságos. „De ő mindenkiel az!” – csöndesített jó barátom. „Nem igaz – borzolódtam föl –, Janikovszky szigorúan disztíngvál. Nem minden mosolya barátságos.”

És papírra vettem, hogy tud távolságtartóan, udvariasan, biccentés helyett is mosolyogni. Megszámoltam – s most múlt időbe teszem egy irodalomtörténeti pillanatra, amely után ismét állandó jelen időben szólhatunk róla – százhathatféle tekintete, pillantása, nézése van. Az írásában is. Érdeklődő, finoman gúnyos, gyámolító, anyás, szeretős, visszavonuló, menekülő

távolságtartó, kacagós, részvevő, megrendült, üde, komolykodó, kacér, megsemmisítő – nem folytatom, minden jelzőt, minősítést ide sorolhatnék, kivéve a „lenézőt”. Lenézőn, értő bánattal csak a hatalmaskodókra és gyűlölködőkre pillantott. Egy-két másodperc – többet nem érnek meg neki.

Én azt szerettem, amikor cinkosan somolyintott. Mert minden rosszat tudott rólunk, mindannyiunkról. Mintha mindannyiunkat ő hozott volna a világra, ez a szellemes, sovány és horgas kis istenhölgy a Bajza utcából, és szeretettel derül rajtunk. És mintha mindünk kislánya is lenne, kiskamasza: kíváncsian lessük, még mit talál ki. És szerelmünk is ő, a régvolt meg a valamikor még újra ránk nevető. Meg olyan is, mintha minden imádott tanító néni tőle tanult volna.

Róla, nála mindig éreztem: azt is tudja, amit csak a sejtek sejtének.

Több világrészen milliók kedvence, és mindig megálta, hogy csak azt adja át, kuncogja el, mórlikálja, tegye mindenféle színű

időzőjelbe, aminek semmi köze a nagyképzű, prédikátor kioktatókhoz.

És engesztelhetetlen poéta, kemény, mint a titán a Mendelejevben. Mert a titán, mint tanultuk, a szenny hatására rideg lesz. Ha mocskot vett észre, megrázkódott, elridegült. Szerette volna, ha a világ olyan lenne, amilyen soha nem lesz: tiszta, jó, játékos és megértő. Tudta, hogy a világ nem ilyen, de képtelen volt lágyan belenyugodni.

Az volt s maradt szellemi különössége, hogy természetes mozdulatokkal tette a rendkívülit. Minékünk fedezett fel mibenlünket, és közben úgy tett, mintha csak letört volna egy kis port, piszkot a homlokunkról, mintha bizony csak attól nem vetűlt volna észre az elmúlt néhány ezer évet. Csak rámutatott a „közönséges” tyúktojásra – ismerünk-e remekebb formát a természetesnél? Hallgattunk. Nem tudtunk. Magunkról sem soha annyit, amennyit elmondott nekünk: mint valami igazán magától értetődőt. Tőle értetődött, persze. Bodor Pál (DIURNUS)

TISZTELT HIRDETŐINK!

Hirdetéseiket személyesen feladhatják: Budapest VIII., Könyves Kálmán krt. 76.

Levélcímkünk: 1430 Budapest, Postafiók 4

Telefon: 477-9030

Hirdetésfelvevők:

VII., Kertész u. 27. (Média Ex-Press) 351-9854

VII., Wesselényi u. 8. (MAHIR) 342-6164

A lapunkban megjelenő hirdetések szabályaira az Általános Szerződési Feltételeinkben foglaltakat alkalmazzuk.

INGATLAN

VERESEGHÁZON amerikai gyorsház-technológiával épült, 103 m²-es, tóparti családi ház eladó. Szerkezetkészen 14 millió, kulcsrakészen 19 millió Ft. Budapesti lakást beszámítók. Érdeklődni: 06-70/503-3946, 06-30/389-6011.

ALÁPINCÉZETT, nagy családi ház eladó (Úrömhegy, Kőpor u.) 400 négyzetméteres telekkel. Érdeklődni 18 óra után a 240-4930-as telefonon vagy a 06-20/804-4056-os mobilszámán lehet.

ZUGLÓBAN, a Kassai utcában, kertés társasházban 68 m²-es, III. emeleti, egy + 3 fél szobás, nem panel, egyedi fűtésű, zárt kocsibeállással rendelkező lakás eladó. Irányár: 18 M Ft. Érdeklődni: 06-30/942-0483.

RÁKOSPALOTÁN 12 lakásos – nem panel – társasházban 52 m²-es, 1,5 szobás, felújított örökklakás

FIGYELEM! XIV., Várnában 70 m²-es, kétszobás, erkélyes téglalakás kocsibeállással 13,9 millió Ft iránnyáron eladó. 06-30/246-9936.

BUDAPEST XVII. KERÜLET, Rákostigeten 200 m²-es házrész 5 szobával, mellékhelyiségekkel, telekrésszel eladó 24 millió Ft-os iránnyáron. Érdeklődni: 257-5926, 06-20/934-1016.

II/A KER., SZÉPHALMON, 3 éves minilakóparkban nettó 105 (br. 140) m²-es, tetőtéri lakás 2 teremgarázhellyel, tárolóval kp.-ért eladó. Lár: 41,5 millió Ft. Érdeklődni: 06-20/960-7019.

DÖMÖSÖN FELÚJÍTÁSRA szoruló házrész telekhányaddal eladó. Irányár: 6 millió forint. Érdeklődni: 06-30/951-2953.

ÓBUDÁN, Pacsirtamező úton 3,5 szobás, 88 m²-es örökklakás eladó. Téglalapított, IV. emelet, tetőteress (lift nincs). Irányár: 13,7 millió forint. Tel.: 06-30/215-5292.

ELADÓ magánszemélytől 58 négyzetméteres, utcai, gázcirkófűtéses, műszakilag is teljesen felújított lakás a Budapest VII., Izabella utca 10.-ben. Irányár: 12,5 millió. Tel.: 342-0982, 06-20/923-5465.

ELADÓ nagyméretű falusi ház megosztható telekkel Meneshelyen. Irányár: 9 millió Ft. Érdeklődni: délután 88/264-086, délután 06-30/858-5819.

szentendrén, KÓHEGY ALATT, a Smerdan elején bekerített nagy kis szerszámkamrával eladó. (3,5 millió Ft.) Telefon: 06-26/318-212.

apartmanok kiadók vagy hosszabb távra vállalatoknak lekötetők. Tel.: 06-30/375-9496.

ÁLLÁS

REKLÁMFILMEZÉSHEZ, divatfotózásához kerestünk gyerekeket, felnőtteket. 06-20/398-3595.

DIGITÁLIS fényképezés iránt érdeklődő polgári szolgálatosnak munkalehetőség Budapestben. Érd.: 11–14-ig: 321-5538-as telefonszámon.

SZELLEMI TEVÉKENYSÉGGEL akár havi 3000 dollár! 06-20/954-5747.

PRÉSÜZEMÜNKBE gyakorlattal rendelkező művezetőt kerestünk rákospalotai telephelyre. Telefon: 306-4462. Érdeklődni: munkanapokon 9–14 óráig lehet.

JÁRMŰ

1993-AS, 1400 cm³-es VW Golf CL, szürke, jó állapotban, jó motorral, szervizkönyvvel 1 100 000 Ft. Érdeklődni: 06-20/981-5967.

88-AS KIS POLSKI eladó 40 ezer forintért. Tel.: 06-20/235-9054.

TOTÁLKÁROS magyar Suzukit vennék. Tel.: 306-0930.

1986-os MAZDA 929 jó állapotban, extrákkal (szervo, elektromos ablak, napfénytető, közp. zár) eladó. Irányár: 700 E Ft. Tel.: 06-30/272-0694.

TÖRÖTT, totálkáros autót vásárolnék. Tel.: 06-20/978-8416.

SUZUKIT, ASTRÁT vennék. 06-20/958-6160.

ASTRÁT VAGY VECTRÁT vennék saját részemre készpénzért. 06-70/310-0811.

SZOLGÁLTATÁS

SZITANYOMÁS, nyomtatványok, névjegykártyák, exkluzív levélpapírok, borítékok, complimentkártyák akár különleges papíron, egyedi kivitelezéssel is: 20/325-3184.

NULLÁS IGAZOLÁSOK beszerzése

RÁCSOK, záruk, hevederzárak, széfek, páncélajtók, betörésvédelmi főlak, ollós rácsok, detektívzárcok, vasredőnyök, napellenzők, redőnyök, relaxkák, szalagfüggönyök, termofüggönyök, harmonikaajtók! Imrich Zoltán: 315-0526; 06-30/954-2882.

ÁRUFUVAROZÁS, áruterítés, költöztetés, bűtorszállítás, bűtor-összeszerelés rövid határidőn belül. Érdeklődni lehet: 06-20/983-9141.

KILÁTÁSTALAN HELYZETBEN lévőnek hitelközvetítés: 351-7545, 06-30/989-8888.

EGÉSZSÉG

SVÉD MASSZÁZS, szaunavariációk: 230-0697.

OKTATÁS

HÉBERNYELV-OKTATÁS minden szinten. Telefon: 06-20/480-1245.

MAGYARBÓL, történelemből, matematikából, fizikából, kémiaiól pótvizsga-felkészítés! Tel.: 322-5783.

ÜDÜLÉS

GYULÁN apartman üdülési joga szeptember 6–19-ig átad. Telefon: 06-1/310-2513, 06-30/232-2952.

KÖZLEMÉNY

„A LUCRUM-CONSULT RT. V. A.” (6000 Kecskemét, Bercsényi u. 11. Cg.: 03-10-100327), értékesítési kívánja a Társaság tulajdonában lévő Sztráda Skála Kereskedelmi Rt. 1 db 10 000 Ft/db; K&H 1 db (törzs) 100 000 Ft/db; K&H 1 db (elsőbbségi) 10 000 Ft/db; MMG Automatikai Művek Rt. 80 000 db 1000 Ft/db és Sajó Rt. 80 db 1 000 000 Ft/db névértékű részvényét a legmagasabb vételi ajánlatot adó vevő részére. Írásos vételi ajánlatokat a 6000 Kecskemét, Bercsényi u. 11. címre kérjük 2003. július 23-ig, Társaságok esetén cégkivonat csatolásával és fizetési feltétel feltüntetésével elküldeni. A szerződés megkötése a vételi ajánlatok értékelését

Mi van a postaládájában?

A NÉPSZAVA előfizetőinek egyedülálló kiváltsága az elektronikus postaláda, ahova időről időre valamilyen meglepetést kézbesítünk. Legutóbb számítógépes játékokat sorsoltunk ki. Az e heti meglepetést is elküldtük már, ha lapunk előfizetője, s már kikérte az elektronikus azonosítóját is, akkor megtalálja a mailboxában. Ha netán nem élt még e lehetőséggel, az alábbi űrlap kitöltésével mind az előfizetést, mind az előfizetői postafiók megnyitását elintézheti.

- Mérlegeljen!** A NÉPSZAVA előfizetői
- ✓ jelentős előfizetési kedvezményt kapnak
 - ✓ élhetnek a csak előfizetőknak szóló kedvezményes vásárlási lehetőségekkel
 - ✓ havonta háromszor adhatnak fel ingyenesen lakossági apróhirdetést
 - ✓ kérhetnek egy@elofizeto.hu című ingyenes elektronikus postafiókot, amelybe időről időre értékes meglepetéseket küldünk
 - ✓ a postafiókkal együtt kaptak egy elektronikus azonosítót, amellyel korlátozás nélkül kutathatnak a Népszava honlapjának archívumában
 - ✓ s persze így naponta biztosan megkapják az immár 130 éve szolgáló NÉPSZAVA-t. Hát nem megéri?

NÉPSZAVA-előfizetés = 37%* megtakarítás!

*A megtakarítás az utcai árhoz képest értendő

MEGREDELŐLAP

Megrendelem a Népszavát

- egy évre 18 000 Ft-ért **112 számot ingyen kap**
- fél évre 9 240 Ft-ért **53 számot ingyen kap**
- negyed évre 4 710 Ft-ért **26 számot ingyen kap**

KÉZBESÍTÉSI ADATOK (ide küldjük az újságot és a számlát):

Név:

Cím:

Telefonszám:

SZÁMLAADATOK (csak akkor töltsd ki, ha a számlára kerülő név eltér a fentitől):

Név:

Cím:

Az előfizetési díjat csekken átutalással fizetem.

Kérem, hogy eszűttal küldjék meg a e-mail